

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Praha

Inspekční zpráva

Základní škola

Adresa: Nad Parkem čp. 1180, 156 00 Praha - Zbraslav

Identifikátor školy: 600 038 394

Zřizovatel: Městská část Praha - Zbraslav, Zbraslavské nám. č. 2/464, 156 00 Praha -
Zbraslav

Školský úřad Praha 5, Na Valentince 5, 150 00 Praha 5 - Smíchov

Termín konání orientační inspekce: 11. – 13. října 2000

Čj.	010 1323/00-5107
Signatura	oa5bu104

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola je od 1.1. 1995 příspěvkovou organizací. V tomto školním roce poskytuje základní vzdělání 261 žákům ve 13 třídách 1. - 5. ročníku, při kapacitě 375 žáků. Škola sdružuje ještě školní jídelnu a školní družinu.

Výuka probíhá podle vzdělávacího programu čj. 12035/97-20 Obecná škola.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Škola deklaruje výuku podle vzdělávacího programu Obecná škola, kterému odpovídají i celkové týdenní časové dotace v jednotlivých ročnících. Styl výuky mnohých učitelů (viz další text), absence dramatické výchovy a volba učebnic, z nichž je řada zpracována podle vzdělávacího programu Základní škola, však vede ke splývání obou vzdělávacích programů. Tím se stírají jejich zvláštnosti a jejich účinnost není plně rozvinuta. Při dlouhodobém plánování učiva vycházejí vyučující především z učebnic a ze svých zkušeností, aniž se zamýšlejí nad tematizací a kontinuitou výuky mezi ročníky. Důsledkem nedostatečné koordinace plánování některých učitelů je obsahová duplicita, jejíž případná realizace by ohrozila plnění osnov (plánovaná výuka prvouky ve 3. ročníku by vedla k vyčerpání obsahu dějepisné složky vlastivědy ve 4. a 5. ročníku, astronomická složka přírodovědy by se vyučovala ve 4. i v 5. ročníku, mimo rámec osnov by byla část výuky o státech Evropy v 5. ročníku). Náročnost plánované výuky se u části učitelů střetává s požadavkem respektování didaktických zásad přiměřenosti a praktičnosti (např. rozšiřování řad vyjmenovaných slov mimořádně řídkými výrazy). Příprava učitelů na jednotlivé hodiny byla až na výjimky (výuka nenavazovala na osvojené dovednosti žáků, proklamovaný cíl učitelky nekorespondoval s obsahem výuky) pečlivá a odpovídala zvoleným výukovým cílům a podmínkám. Žáci se specifickými poruchami učení jsou evidováni, individuální plány pro integrované žáky jsou zpracovány.

Na výuce povinných předmětů se kromě ředitele školy podílí třináct učitelek. Všechny jsou třídními učitelkami, ale ve vyšších ročnících se některé specializují na výuku vybraných předmětů. Tím dochází ke zvýšení počtu pedagogů, kteří se dělí o výuku ve 4. a 5. ročníku (až na 6 učitelů v V.A). Osm vyučujících včetně ředitele má odpovídající odbornou a pedagogickou způsobilost, dvě učitelky mají kvalifikaci pro výuku na druhém stupni, čtyři učitelky nemají ukončené vysokoškolské vzdělání. Odborná a pedagogická způsobilost i zkušenosti a zaměření jednotlivých vyučujících jsou využívány s ohledem na velikost školy přiměřeně.

Výuka probíhá v kmenových učebnách a ve dvou pracovních angličtiny. K dispozici je i prostor knihovny s přiměřenou nabídkou literatury. Pro výuku tělesné výchovy slouží standardní tělocvična. Jejího vybavení žáci mladšího školního ani nemohou plně využít. Jako kmenová třída slouží i původní odborná učebna chemie a fyziky, která nikdy svému účelu nesloužila (škola měla vždy pouze první stupeň). Prostředí tříd i celé školy je podnětné, vkusné, žákovský nábytek je funkčně uspořádán. Ve výzdobě se výrazně uplatňují práce dětí. Kabinet je vybaven dostatkem běžných didaktických pomůcek a techniky. Citelněji chybí jen počítačová technika. Učebnice, které jsou žákům k dispozici, jsou použitelné i ve zvoleném vzdělávacím programu, ale korekce ze strany učitelů je zde nezbytná. Alternativní zdroje informací využívá jen menší část učitelů. Dílčím nedostatkem režimu školy je šest hodin v jednom sledu ve čtvrtek ve IV.A a v pondělí v V.B a zařazení angličtiny do posledních vyučovacích hodin ve 4. ročníku a v V.B. Rezervy jsou v zařazování prvků aktivní relaxace do

výuky. Velmi pozitivním jevem je rekreační přestávka, kterou děti za příznivého počasí tráví venku.

Ve většině výuky jsou reálně stanovené cíle důsledně sledovány, ale výukové cíle některých učitelek vycházejí z toho, co nabízejí učebnice, a jejich náročnost není vždy v souladu s aktuálními možnostmi všech dětí. Ojedinele se objevuje i nejasný pedagogický záměr, který vede k užití nevhodné metody a k nízké efektivitě vyučování. Výuka probíhá ve standardních časových jednotkách, jen mezi první a druhou hodinou je načasování přestávky v kompetenci učitele. Struktura hodin je někdy dána jen střídáním základních metod a postupů, které vyplývají z učebnic. Spíše okrajově jsou tyto metody (řízený rozhovor, výklad, práce s učebními texty, případně samostatná práce žáků) doplňovány dalšími, pro děti přitažlivějšími činnostmi (diskuse, soutěž družstev). Část učitelů do výuky funkčně zařazuje skupinovou práci žáků (zejména v angličtině, matematice, vlastivědě), objevuje se i práce s informacemi (ve vlastivědě) a prvky problémového učení (v prvouce). Tato metodicky pestřejší část výuky poskytuje dětem kromě vysokého standardu věcné správnosti i více příležitostí k uplatnění jejich životních zkušeností, formuje jejich úsudek a podílí se na utváření jejich hodnotového systému. Příkladná je z tohoto hlediska část výuky prvouky. V malé části výuky se vyskytují věcné nepřesnosti (pojmy užívané v hudební výchově), část výuky (elementární matematika) je s ohledem na věk dětí málo konkrétní. Vnitřní diferenciací je uplatňována jen výjimečně, ve vztahu k některým žákům se specifickými poruchami učení.

Učitelům se většinou daří žáky dostatečně aktivizovat, i když se občas nevyvarují sklonu k verbalismu a na rostoucí únavu dětí někdy zareagují se zpožděním. Málokdy používají specifické motivační metody a většinou děti jen seznámí s cílem hodiny nebo s jejím obsahem. Někteří učitelé k motivaci využívají i mezipředmětových souvislostí a zkušeností dětí. Aktivita žáků je tak někdy ovlivněna spíše jejich ochotou vyhovět požadavkům učitelů než vlastním zájmem o učivo, vycházejícím z přirozené dětské zvědavosti. Žáci mají dostatek času k procvičení učiva, ale jen u některých učitelů dostávají příležitost aplikovat ho způsobem, který jim poskytuje prostor pro prezentaci vlastního názoru nebo který je vede k autentickému prožitku. Malá část výuky je v tomto smyslu vynikající. Případné nejasnosti učitelé dětem ochotně vysvětlují a pochopení látky většinou efektivně ověřují. Pomoc dětem při řešení obtížných úloh, práce s chybou a korekce výuky podle toho, jak se žáci orientují, je u některých učitelů příkladná. Průběžné hodnocení je většinou obecné, vyvážené a plní i funkci pozitivní motivace. V závěru hodin bývají žáci pochváleni. Klasifikace je s ohledem na věk dětí přiměřená, ale nevyvážená, s výraznou a neodůvodněnou převahou známek z diktátů nad dalšími složkami českého jazyka. Ojedinele se objevuje klasifikace pravopisných jevů, které žáci dosud neprobírali, byla zjištěna i klasifikace nedostatečnými za nepřinesené domácí úkoly. Řada dětí neměla v loňském školním roce v žákovských knížkách žádné známky z tělesné výchovy. Na děti se specifickými vzdělávacími potřebami většina učitelů bere při klasifikaci ohled, přesto někteří vyučující při volbě metod (diktát, přepis) a při klasifikaci výkonů žáků se specifickými poruchami učení jejich možnosti podceňují. Jen menší část učitelů vede děti k sebehodnocení a ke vzájemnému hodnocení.

Učitelé jednájí s žáky vlídně, s přirozenou autoritou, s tolerancí přiměřenou věku dětí. Styl jejich komunikace umožňuje dětem pracovat v klidném prostředí, v němž jsou pravidla jednání zřejmá a jejich dodržování je důsledně vyžadováno. Děti stanovená pravidla respektují a svým vzorným chováním vycházejí učitelům vstříc, ale jejich podíl na společném utváření norem je i se zřetelem na jejich věk spíše okrajový. Partnerské jednání několika učitelů s dětmi je na příkladné úrovni, ve spojení s užíváním kooperativních technik učení podporuje rozvíjení komunikativních dovedností dětí, vede k jejich sociálnímu rozvoji a výrazně tak naplňuje výchovné poslání školy. kooperativní techniky však neaplikují všichni učitelé a ve výrazné části

výuky není prostor pro rozvíjení komunikace žáků optimální. Řada učitelů děti nevede ke vzájemné komunikaci a nedokáže využít ani spontánní snahu dětí vzájemně si pomáhat. Ojedinele se v jazykovém projevu učitelky objevuje nadměrné užívání obecné češtiny, které neposkytuje žákům žádoucí mluvní vzor. Úroveň interakce a komunikace je velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání

Na základě průměrného plánování jsou ve spíše nadprůměrných podmínkách uplatňovány většinou funkční formy a metody výuky. Kvalita organizace, forem a metod výuky je spíše nadprůměrná. Úroveň motivace a hodnocení je celkově spíše nadprůměrná, s dílčími nedostatky v oblasti klasifikace. Kvalita interakce a komunikace je velmi dobrá.

Kvalita vzdělávání sledovaného při orientační inspekci je spíše nadprůměrná.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Ředitel školy vychází při plánování práce z koncepce, kterou předložil při konkurzu. Některé záměry této koncepce (inovace forem a metod výuky v souvislosti s přechodem na vzdělávací program Obecná škola, širší otevření školy veřejnosti, uplatnění závěrečných modelových zkoušek) zatím nebyly realizovány, zejména proto, že se řediteli nepodařilo přesvědčit všechny učitelky o smysluplnosti těchto záměrů a zaměřit tímto směrem jejich další vzdělávání. Participace pedagogických pracovníků na stanovení strategických cílů školy se projevila přijetím deklarace vyučujících o návycích žáků. Krátkodobé plány reflektují aktuální potřeby školy. Dílčí nedostatky jsou v plánování výuky jednotlivých předmětů podle učebních plánů (viz hodnocení kvality vzdělávání). Individuální vzdělávací plány pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami jsou vypracovány.

Organizační uspořádání vychází z potřeb a velikosti školy a umožňuje operativní řízení. Kompetence zástupkyně ředitele jsou stanoveny, u třídních učitelů vyplývají spíše ze zvyklostí. Funkci výchovné poradkyně vykonává netradičně externistka, která zároveň vede dvě skupiny dětí s poruchami učení. Jak dokládají podrobné zápisy z jednání pedagogické rady, je pedagogická rada funkčním poradním orgánem ředitele, který projednává i aktuální provozní problémy školy. Chybí projednávání kvality vlastní pedagogické práce a promyšlená koordinace výuky, protože metodické orgány zanikly, což se projevuje nejen na kvalitě výuky některých učitelů a jistými stereotypy ve stylu práce, ale i v dílčím nerespektování osnov při plánování výuky a nedostatky při klasifikaci žáků (viz hodnocení kvality vzdělávání). Nedostatkem organizování je dílčí nerespektování vyhlášky o základní škole při tvorbě rozvrhu hodin (šest hodin v jednom sledu ve čtvrtku ve IV.A). Vybraná povinná dokumentace školy je vedena jen s drobnými formálními nedostatky, vnitřní řád školy pro žáky je především výčtem jejich povinností. Informační systém až na uvedené výhrady (klasifikace) umožňuje předávání informací mezi vedením, učitelkami, rodiči žáků a dalšími partnery školy. Informace o prospěchu a chování dětí mohou jejich rodiče získat na standardních třídních schůzkách nebo při pravidelných konzultacích s jednotlivými učitelkami, jejichž termín však není vždy pro rodiče optimální. Výroční zpráva není příliš čtivá, není přehledně strukturovaná a neplní roli formy prezentace školy na veřejnosti.

Ředitel školy uplatňuje kombinovaný styl řízení s výrazným podílem liberalizmu, založený na přesvědčování, vlastním příkladu, vytváření podmínek a spoléhání na osobní odpovědnost, iniciativu a tvořivost pracovníků. V běžném provozu se opírá o zkušenosti své zástupkyně a uplatňuje operativní řízení, které zohledňuje aktuální situaci ve škole. Při rozdělování úkolů zohledňuje schopnosti pracovníka, jeho odborné zaměření a ochotu podílet se na daném úkolu.

Při dalším vzdělávání učitelů se ředitel soustředuje na podporu těch, kteří vyučují bez odborné a pedagogické způsobilosti. Stanovil a zveřejnil kritéria pro přiznání osobního ohodnocení pracovníků.

Při kontrolní činnosti vychází vedení školy z vlastních zkušeností, z aktuálních událostí a potřeb. Hospitační činnost ředitele se v loňském školním roce soustředila na nové učitelky, hospitační činnost jeho zástupkyně však i s ohledem na organizační obtíže neplnila svou kontrolní funkci. Ředitel i jeho zástupkyně znají kvalitu práce jednotlivých učitelek, což se potvrdilo při společných hospitacích s ČŠI. Výsledky hospitací i ostatních kontrol vedení školy s pedagogickými pracovníky projednává, chybí však přijetí opatření k odstranění zjištěných nedostatků, uložení konkrétních úkolů a jejich následná kontrola. Pravidelně a pečlivě vedení kontroluje kvalitu vybrané povinné dokumentace, což je patrné z její dobré úrovně. Systematická pozornost je věnována oblasti péče o děti se specifickými vzdělávacími potřebami, ale i zde jsou v kontrolním systému rezervy. Ve vztahu k plánování výuky je kontrolní systém nefunkční. Chybí promyšlený systém vedení a kontroly začínajících učitelek bez odborné a pedagogické způsobilosti. Systém vnitřní evaluace není vytvořen.

Hodnocení kvality řízení

V oblasti plánování je řízení průměrné. Organizování odpovídá velikosti školy a je na průměrné úrovni. Jeho nedostatkem je absence metodických orgánů. V oblasti motivování a vedení pracovníků je patrná jistá rezignace ředitele na další vzdělávání učitelek. Motivování a vedení je průměrné. Nedostatkem kontrolních mechanismů je spolu s nízkou úrovní vnitřní evaluace a hospitační činnosti i nefunkční kontrola tematických plánů. Úroveň kontroly je pouze vyhovující.

Kvalita řízení posuzovaná v návaznosti na sledovanou výuku je průměrná.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Zřizovací listina podle usnesení č. P 14 204 94 ze dne 24.10.1994.
- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol čj. ŠÚ/171/96/2-35-00 ze dne 25. 4. 1996.
- Vybrané třídní knihy za školní roky 1999-2000 a 2000-2001.
- Vybrané třídní výkazy a katalogové listy žáků vztahující se ke školnímu roku 2000-2001.
- Vybraná osobní dokumentace žáků.
- Řád Základní školy Nad Parkem o chování žáků a obecném provozu ze dne 4.9.2000.
- Deklarace vyučujících ZŠ Nad Parkem o návycích žáků.
- Rozvrh hodin prvního stupně pro školní rok 2000-2001.
- Záznamy z pedagogické rady.
- Doklady o vzdělání učitelů.
- Dotazník pro ředitele školy.
- Podkladová dokumentace ČŠI.
- Zahajovací výkaz pro školní rok 2000-2001.
- Výroční zpráva školy za školní rok 1999-2000.
- Kritéria pro přiznání osobního ohodnocení.
- Seznam žáků se SPU.

- Vybrané individuální plány integrovaných žáků.
- Vybrané žákovské sešity.
- Vybrané žákovské knížky za školní roky 1999-2000 a 2000-2001.
- Hospitační záznamy ČŠI.
- Sdělení o výsledcích inspekční činnosti v ZŠ čj. OI-01-05 9697/6ZŠ ze dne 15.10.1996

ZÁVĚR

Ve škole byla provedena orientační inspekce zaměřená na posouzení kvality výuky na prvním stupni. Kvalita řízení školy byla sledována a hodnocena ve vztahu ke sledované výuce.

Pozitiva:

- Vysoký standard kvality výuky je u některých učitelů doprovázen důrazem na osobnostní a sociální rozvoj žáků .

Negativa:

- Nevyhraněnost vzdělávacího programu je doprovázena nedostatky v plánování a kontrole výuky, v oblasti klasifikace a v zaměření dalšího vzdělávání učitelů.

Kvalita vzdělávání na prvním stupni je spíše nadprůměrná. V oblasti řízení školy jsou ve vztahu ke sledované výuce pozitiva a negativa téměř v rovnováze.

Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu jsou ve vztahu ke sledované výuce využívány účelně.

V oblasti řízení v podstatě přetrvává stav popsany ve sdělení o výsledcích inspekční činnosti z roku 1996. Konkrétní dílčí doporučení ČŠI ke zkvalitnění řídicí práce byla ředitelem školy akceptována, ale ústupem od tehdy zjištěné úrovně řízení je zánik metodických orgánů.

Celková úroveň školy je spíše nadprůměrná.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektor

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Vedoucí týmu

Zdeněk Bělecký

.....

V Praze dne 20. října 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy:

Razítko

Ing. Martin Kupka

.....
Podpis ředitele

Předmětem inspekce bylo důležitější zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Praha 5	2000-11-15	010 1425/00-5107
Zřizovatel MČ Praha - Zbraslav	2000-11-15	010 1426/00-5107

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
2000-11-02	1419/00	

--